

۵- ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی

۵/۱- پیش‌فرض‌ها

۵/۲- اصول

۵/۳- سیاست‌ها

۵/۴- خط‌مشی‌ها

۵/۱- پیش فرض ها

۵/۱/۱ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی، فرایند جامعی است که از طریق افراد ذی‌مدخل در فرایند یاددهی - یادگیری (مانند: مربی، برنامه‌ریز یا ارزش‌یابان و متربی) با بهره‌گیری از شیوه‌های متفاوت (مانند: ارزش‌یابی تشخیصی، ارزش‌یابی تکوینی، ارزش‌یابی مجموعی) و با استفاده از ابزارهای گوناگون (مانند: انواع آزمون‌های کتبی، شفاهی، عملی، خودارزش‌یابی، سیاهه مشاهده رفتار و ارزش‌یابی توسط همتایان) صورت می‌گیرد و با توجه به نتایج آن در مورد پیشرفت تحصیلی و میزان تحقق اهداف برنامه‌های درسی و تربیتی در متربیان و تغییرات ناشی از فرایند یاددهی- یادگیری براساس الگوی هدف‌گذاری درسی و تربیتی برنامه درسی ملی، قضاوت می‌شود.

۵/۱/۲ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی مبتنی بر اهداف کلی برنامه درسی، استانداردهای آموزشی، اهداف جزئی برنامه‌های درسی، انتظارات یادگیری و سطوح مختلف حیطه‌های یادگیری، تجربیات و روش‌های یاددهی - یادگیری است.

۵/۱/۳ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی به عنوان بخش جدایی ناپذیر از فرایند یاددهی - یادگیری قلمداد می‌شود و یکی از اهداف مهم آن اصلاح و بهبود عوامل مؤثر بر فرایند یاددهی - یادگیری است.

۵/۲- اصول

۵/۲/۱ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی به صورت جامع با بهره‌گیری از انواع روش‌ها و ابزارهای متناسب با سطوح یادگیری، ضمن نشان دادن تصویری از توانایی‌ها و ضعف‌های یادگیرندگان، میزان تحقق اهداف برنامه‌های درسی را نشان دهد.

۵/۲/۲ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی باید به عنوان بخش جدایی ناپذیری از فرایند یاددهی- یادگیری تلقی شود.

۵/۲/۳ - نتایج ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی باید به رشد حرفه‌ای معلم و مربی و بهبود برنامه درسی منجر شود.

۵/۲/۴ - از آن‌جا که یکی از هدف‌های تعلیم و تربیت اسلامی، شناخت یادگیرنده از خود است، نتایج ارزش‌یابی باید به درک یادگیرنده از نقاط قوت و ضعف خود بینجامد.

۵/۲/۵ - متریان در طی دوره تحصیلی باید تشویق شوند تا شخصاً به ارزش‌یابی از یادگیری‌های خود اقدام کنند.

۵/۲/۶ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی باید به گونه‌ای انجام شود که موجب یأس، ناامیدی، ترس و اضطراب در متریان نشود.

۵/۲/۷ - نتایج ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی باید به تصمیم‌گیری برای تدارک برنامه‌های اصلاحی - ترمیمی یا غنی‌سازی یادگیری منجر شود.

۵/۲/۸ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی باید مشخص‌کننده میزان صلاحیت‌های به دست‌آمده متناسب با اهداف برنامه درسی توسط متریان باشد.

۵/۲/۹ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی باید با توجه به اهداف و محتوای برنامه درسی برآیند کاملی از یادگیری متریان را مورد اندازه‌گیری و سنجش قرار دهد.

۵/۲/۱۰ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی در هر یک از مراحل و پایه‌های تحصیلی باید با توجه به قدرت درک و فهم یادگیرندگان انجام شود.

۵/۲/۱۱ - شناسایی موانع یادگیری و کاهش آن‌ها یکی از اهداف ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی است و لازم است که نتایج ارزش‌یابی در خدمت ارتقاء یادگیری متریان قرار گیرد.

۵/۲/۱۲ - روش‌ها، فنون و راهبردهای مورد استفاده در ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی باید متناسب با اهداف مورد انتظار برنامه درسی باشد، به گونه‌ای که در نهایت بتواند میزان تحقق اهداف برنامه را نشان دهد.

۵/۲/۱۳ - فرایندهای ناشی از ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی باید از پایایی و ثبات لازم برخوردار باشند.

۵/۲/۱۴ - نتایج رسمی ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی باید اطلاعاتی را فراهم کند که برای تمام معلمان، مربیان، مدیران مدرسه، کارشناسان نظام آموزشی، متریان و والدین واضح و قابل درک باشد.

۵/۲/۱۵ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی باید به گونه‌ای انجام شود که مربی، متریان و والدین در آن مشارکت داشته باشند.

۵/۳- سیاست‌ها

- ۵/۳/۱ - از آن‌جا که ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی از سوی مدرسه انجام می‌شود، لازم است که الگوها و برنامه‌های ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی مبتنی بر معیارهای سنجش و اندازه‌گیری مصوب نظام آموزشی و پرورشی تدوین، تعریف و به کار گرفته شود.
- ۵/۳/۲ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی با توجه به عناصر تفکر، ایمان، علم، عمل و اخلاق صورت می‌گیرد و نتایج آن به صورت کمی و کیفی ارائه می‌شود.
- ۵/۳/۳ - در جریان ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی فرایند پیشرفت یادگیری و نتیجه‌ی یادگیری مورد ارزش‌یابی قرار می‌گیرند.
- ۵/۳/۴ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی باید با استفاده از منابع مختلف (اسناد روایتی، اسناد دوره‌ای، اسناد مشاهده‌ای، اسناد عملکردی و...) صورت گیرد.
- ۵/۳/۵ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی فرایندی مشارکتی است که با کمک مربی، مربی، اولیای مدرسه و یا ارزش‌یابان بیرونی انجام می‌شود.

- ۵/۳/۶ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی با توجه به حفظ شأن و کرامت انسانی یادگیرنده در نظام آموزش و پرورش انجام می‌شود.
- ۵/۳/۷ - نتایج ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی، مربی را به کشف توانایی‌ها، ضعف‌ها و قابلیت‌های خود رهنمون می‌سازد و برنامه‌ریزی در جهت غنای یادگیری و استمرار در یادگیری مدنظر قرار می‌دهد.
- ۵/۳/۸ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی، به تفاوت‌های متریان اعم از فردی، فرهنگی، زبانی، قومی، مذهبی، جنسیتی و غیره توجه می‌کند.
- ۵/۳/۹ - نتایج ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی به ویژه در پایه‌های دوره ابتدایی به جای تکرار پایه، باید به ایجاد فرصت‌های ویژه و مؤثر یادگیری برای جبران ضعف‌های مربی و ارتقاء او به پایه بالاتر منجر شود.
- ۵/۳/۱۰ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی متریان با توجه به نظام و آیین‌نامه‌های حاکم بر ارزش‌یابی‌های ملی و منطقه‌ای که از سوی وزارت آموزش و پرورش تعیین می‌شود، صورت می‌گیرد.

۵/۳/۱۱ - قبل از ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی، معلمان، مربیان، اولیای مدرسه، متریبان و والدین آن‌ها در مورد روش‌ها، ابزارها و فرایند برگزاری امتحان توجیه می‌شوند.

۵/۳/۱۲ - در جریان ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی، قضاوت نهایی درباره عملکرد متریبی به عهده مدرسه است.

۵/۳/۱۳ - نتایج به دست آمده از ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی حداقل در طی دو مرحله در سال تحصیلی (در پایان هر نیم سال) و در قالب کارنامه‌ای جامع به صورت توصیفی به متریبی و خانواده او گزارش می‌شود.

۵/۳/۱۴ - آیین‌نامه‌های ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی با توجه به ماهیت هر حوزه یادگیری از سوی طراحان برنامه درسی حوزه مورد نظر پیشنهاد می‌شود.

۵/۳/۱۵ - تغییر در سیاست‌ها و روش‌های ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی باید مبتنی بر فرایند پژوهش و با توجه به رویکرد برنامه درسی ملی صورت گیرد.

۵/۴ - خط‌مشی‌ها

۵/۴/۱ - ارزش‌یابی از پیشرفت تحصیلی در هر یک از حوزه‌های یادگیری لازم است که با توجه به اهداف تفصیلی دوره‌ها و اهداف جزئی برنامه‌های درسی و در ارتباط با عناصر تفکر، ایمان، علم، عمل و اخلاق انجام شود. بر این اساس، لازم است خط‌مشی جامعی برای ارزش‌یابی هر یک از این عناصر با همکاری سازمان پژوهش، اداره سنجش و ارزش‌یابی، معاونت پرورشی و یا سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای (به ویژه برای رشته‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی) در صورت لزوم طراحی و تدوین شود.

۵/۴/۲ - در الگوی جامع ارزش‌یابی با توجه به قلمرو سطوح اهداف مورد نظر در هر یک از دوره‌ها و پایه‌های تحصیلی و با توجه به ماهیت هر یک از دروس، لازم است از انواع روش‌ها و ابزارهای اندازه‌گیری و سنجش برای ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی متریبان استفاده شود.

۵/۴/۳ - در تدوین الگوی جامع ارزش‌یابی لازم است با توجه به استانداردهای جهانی، منطقه‌ای و ملی، آزمون‌های دوره‌ای به

منظور تعیین کیفیت عملکرد نظام آموزشی در دوره‌ها و پایه‌های تحصیلی در نظر گرفته شود.

۵/۴/۴ - کارنامه پیشرفت تحصیلی باید طوری طراحی شود که در آن علاوه بر نمرات، توصیف عملکرد متربی، توسط مربی، اولیای مدرسه، نظر والدین و خود متربیان در آن درج شود.

۵/۴/۵ - کارنامه متربیان در پایان هر یک از دوره‌های تحصیلی (آمادگی، ابتدایی، راهنمایی و متوسطه) باید به گونه‌ای جامع و براساس الگوی هدف‌گذاری، نشانگر نتیجه ارزش‌یابی میزان تحقق اهداف در یادگیرندگان باشد.

۵/۴/۶ - به منظور توصیف کمی و کیفی نتایج یادگیری باید از انواع روش‌های شفاهی، کتبی، مشاهده‌ای، فرایندی، عملکردی و ابزارهای گوناگون مانند انواع آزمون‌های عینی، انشایی و عملکردی، پوشه‌های کار، مقیاس‌های درجه بندی و غیره با توجه به مجموعه فعالیت‌های داخل و خارج از کلاس درس استفاده شود.

۵/۴/۷ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی باید به تشخیص تفاوت‌های فردی یادگیرندگان و تصمیم‌گیری در خصوص پیش‌بینی آموزش‌های ترمیمی و جبرانی برای متربیان منجر شود.

۵/۴/۸ - ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی باید با ارائه بازخوردهای لازم به یادگیرنده کمک کند تا ضمن شناسایی نقاط ضعف و قوت متربی برای کیفیت بخشی به زندگی و اعتلای خود در زمینه‌های عناصری چون تفکر، ایمان، اخلاق، علم و عمل اقدام کند.

۵/۴/۹ - ارزش‌یابی در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای متناسب با استانداردهای شایستگی حرفه‌ای خواهد بود.